

COUPRY

Heden, dertien mei tweeduizendzesentwintig (13-05-2026),

OP VERZOEK VAN

De vereniging met volledige rechtsbevoegdheid **BEWONERSGROEP TEGEN VLIERTUIGOVERLAST**, die statutair gevestigd is in Rotterdam en in deze zaak woonplaats kiest te (2517 KJ) Den Haag, aan het Carnegieplein 5, op het kantoor van Coupry B.V., van wie mr. dr. J.J.M. Sluijs als advocaat wordt gesteld en als zodanig in rechte zal optreden;

GEDAGVAARD

De publiekrechtelijke rechtspersoon **GEMEENTE ROTTERDAM**, op voet van artikel 49 Rv mijn exploit doende aan het College van Burgemeester en Wethouders, gevestigd te (3011 AD) Rotterdam aan de Coolsingel 40, en aldaar een afschrift van deze dagvaarding, inclusief producties, latende aan:

OM

op woensdag 26 augustus tweeduizendzesentwintig (26-08-2026) om 10.00 uur, niet in persoon maar vertegenwoordigd door een advocaat te verschijnen ter terechtzitting van de Rechtbank te Rotterdam (locatie Rotterdam), sector civiel, alsdan aldaar zitting houdend in het gerechtsgebouw aan het Wilhelminaplein 100-125, te (3072 AK) Rotterdam;

ONDER AANZEGGING, DAT

- a. indien gedaagde niet vertegenwoordigd door een advocaat op de zitting verschijnt of het hierna te noemen griffierecht niet tijdig betaalt, en de voorgeschreven termijnen en formaliteiten in acht zijn genomen, de rechter verstek tegen gedaagde verleent en de hierna omschreven vordering toewijst, tenzij deze hem onrechtmatig of ongegrond voorkomt;
- b. bij verschijning in de procedure van gedaagde een griffierecht worden geheven, te voldoen binnen vier weken te rekenen vanaf het tijdstip van verschijning;
- c. de hoogte van de griffierechten is vermeld in de meest recente bijlage behorend bij de Wet griffierechten burgerlijke zaken, die onder meer is te vinden op de website: www.kbvg.nl/griffierechtentabel;
- d. van een gedaagde die onvermogen is, een bij of krachtens de wet vastgesteld griffierecht voor onvermogenen wordt geheven, indien zij op het tijdstip waarop het griffierecht wordt geheven heeft overgelegd:
  - 1^e een afschrift van het besluit tot toevoeging, bedoeld in artikel 29 van de Wet op de rechtsbijstand, of indien dit niet mogelijk is ten gevolge van omstandigheden die redelijkerwijs niet aan haar zijn toe te rekenen, een afschrift van de aanvraag, bedoeld in artikel 24, tweede lid, van de Wet op de rechtsbijstand; dan wel
  - 2^e een verklaring van het bestuur van de raad voor rechtsbijstand, bedoeld in artikel 7, derde lid, onderdeel e, van de Wet op de rechtsbijstand waaruit blijkt dat haar inkomen niet meer bedraagt dan de inkomens bedoeld in de algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 35, tweede lid, van die wet;
- e. zowel eiseres als gedaagde verplicht zijn om de feiten die van belang zijn voor de beslissing van de rechter volledig en naar waarheid aan te voeren;
- f. de rechter de gestelde feiten of rechten die door een partij zijn gesteld en door de wederpartij niet of niet voldoende zijn betwist, als vaststaand moet beschouwen, behoudens zijn bevoegdheid bewijs te verlangen, zo vaak aanvaarding van de stellingen zou leiden tot een rechtsgevolg dat niet ter vrije bepaling van partijen staat;

MET MEDEDELING DAT

eiseres, op straffe van niet-ontvankelijkheid, binnen twee dagen na de dag van dagvaarding, het exploit van dagvaarding ter griffie indient en gelijktijdig aantekening maakt van deze dagvaarding in het centraal register voor collectieve acties als bedoeld in artikel 305a, zevende lid, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, te vinden op www.rechtspraak.nl/Registers/centraal-register-voorcollectieve-vorderingen. De aantekening zal vergezeld gaan van een uittreksel van de dagvaarding.

TENEINDE

De Bewonersgroep tegen Vliegtuigoverlast als volgt te horen eisen en concluderen:

Inhoud

I	Samenvatting	5
	Aanloop naar deze procedure	5
II	Partijen	6
III	Relevante feiten	7
III.1	Inleiding	7
III.2	Drie erfpachttransacties	7
III.3	Geen marktconforme prijs en/of voorwaarden	8
III.4	Uit niets blijkt dat de Gemeente de erfpachtcanons wel marktconform heeft vastgesteld.....	10
III.5	Conclusie	11
IV	Grondslagen van de vorderingen	11
IV.1	Inleiding	11
IV.2	Normschending: artikel 107 VWEU dan wel niet-marktconforme begunstiging met staatsmiddelen waardoor BTV is benadeeld	12
V	Toepasselijkheid WAMCA en ontvankelijkheid eiseres.....	14
V.1	Inleiding	14
V.2	Toepasselijkheid WAMCA.....	15
V.3	Nauw Omschreven Groep.....	15
V.4	Ontvankelijkheid Eisers.....	16
V.4.1	Gelijksoortige belangen, statuten en waarborg belangenbehartiging	16
V.4.2	BTV is voldoende representatief (art. 3:305a lid 2 aanhef BW)	17
V.4.3	Conclusie ten aanzien van de (wettelijke) ontvankelijkheidsvereisten	18
V.5	Efficiëntie en effectiviteit van deze collectieve procedure.....	19
V.6	Verzoek om aanwijzing van Exclusieve Belangenbehartiger	19
V.7	Aantekening in het Centraal register voor collectieve vorderingen	20
VI	Verweren van de Gemeente.....	21
VI.1	Reactie BTV	21
VII	Bevoegdheid Rechtbank Rotterdam.....	22
VIII	Petitum.....	22
	Productieoverzicht	24

I Samenvatting

- 1.1. Deze zaak gaat over financiële steun die de Gemeente Rotterdam (hierna: **de Gemeente**) heeft verleend aan Rotterdam Airport B.V. (hierna: **Rotterdam Airport**) en Rotterdam Airport Vastgoed B.V. (hierna: **RAV**).
- 1.2. De financiële steun is verleend door middel van drie erfpachttransacties waarbij de Gemeente gronden tegen niet-marktconforme prijzen in erfpacht heeft gegeven aan respectievelijk Rotterdam Airport en RAV.
- 1.3. De Bewonersgroep tegen Vliegtuigoverlast (hierna: **BTV**) stelt zich op het standpunt dat de erfpachtovereenkomsten van rechtswege nietig zijn, omdat deze in strijd met artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: **EU-werkingsverdrag** of **VWEU**) zijn gesloten, of anderszins in strijd met de maatschappelijke betamelijkheid zijn gesloten.
- 1.4. Door de steunverlening heeft Rotterdam Airport de exploitatie van de luchthaven "Rotterdam The Hague Airport" in stand kunnen houden en voortzetten – zonder de steunverlening was het namelijk geen economisch rendabele activiteit. Hierdoor is BTV in haar belang(en) geschaad, omdat de overlast van de luchthaven is toegenomen als gevolg van het voortzetten van de exploitatie van de luchthaven waarbij de jaarlijkse passagiersstroom sindsdien is verdrievoudigd. Daarbij is ook relevant dat de luchthaven in die tijd is uitgegroeid tot een volwaardige vakantieluchthaven terwijl het door de Minister van Verkeer en Waterstaat in 2001 was aangewezen tot zakenluchthaven.
- 1.5. BTV stelt zich op het standpunt dat de Gemeente de financiële steun (als verboden staatssteun) moet terugvorderen, dan wel anderszins maatregelen moet nemen om de onrechtmatige toestand op te heffen.

Aanloop naar deze procedure

- 1.6. In 2024 heeft BTV aan de Gemeente vooreerst haar vermoeden geuit over verboden staatssteunverlening, door middel van erfpachttransacties, door de Gemeente aan Rotterdam Airport (**Productie E-1**). De Gemeente heeft in reactie hierop zich op het standpunt gesteld dat er geen sprake is geweest van ongeoorloofde staatssteun (**Productie E-2**). Vervolgens heeft BTV zich tot de Europese Commissie (hierna: **de Commissie**) gewend en haar verzocht de kwestie te onderzoeken. De Commissie

kwam begin 2026 tot de voorlopige conclusie dat als er sprake zou zijn geweest van verboden staatssteun, zij geen terugvorderingsmaatregelen aan de Gemeente kan opleggen, omdat de steunmaatregel op grond van de EU-procedureverordening inzake staatssteun – na tien jaar – verjaard zou zijn (**Productie E-3**).

- 1.7. De verjaringstermijn van tien jaar uit de EU-procedureverordening inzake staatssteun ziet zuiver op het kunnen opleggen door de Commissie van terugvorderingsmaatregelen als vorm van herstel van de onrechtmatige situatie. Deze beperking in de tijd laat onverlet dat een Nederlandse rechter zich kan – en op verzoek van een belanghebbende: moet – uitspreken over de civielrechtelijke onrechtmatigheid als de rechtsgevolgen daarvan naar Nederlands recht (nog) niet zijn verjaard. Omdat van deze situatie sprake is en er nog steeds herstelmaatregelen kunnen worden gevorderd, heeft BTV deze procedure aanhangig gemaakt. Bij brief van 1 april 2026 heeft BTV de Gemeente aansprakelijk gesteld en de Gemeente heeft bij brief van 15 april 2026 daarop gereageerd (**Productie E-4** en **Productie E-5**).

II Partijen

- 2.1. Eiseres, BTV, is een vereniging die zich (kort gezegd) ten doel stelt het behoud en de verbetering van het leef- en woonklimaat alsmede de veiligheid voor de bewoners rondom de luchthaven Rotterdam The Hague Airport en het tegengaan van alle effecten, die als gevolg van deze luchthaven zowel direct als indirect het welzijn van deze bewoners en het milieu kunnen aantasten.
- 2.2. De vereniging is op 18 december 1984 opgericht en telt inmiddels zo'n 1.500 leden-gezinnen, dat wil zeggen huishoudens die uit meerdere personen bestaan. Daarnaast wordt BTV ook in woord gesteund door niet-leden.
- 2.3. Gedaagde, de Gemeente, is een publiekrechtelijke rechtspersoon die onder meer eigenaar is van de grond waarop de luchthaven Rotterdam The Hague Airport is gevestigd. De Gemeente geeft deze grond in erfpacht uit.

III Relevante feiten

III.1 Inleiding

- 3.1. Rotterdam Airport is sinds 1989 een dochteronderneming van NV Luchthaven Schiphol (hierna: **NVLS**). Op verzoek van de Gemeente en NVLS heeft de Minister van Verkeer en Waterstaat bij besluit van 17 oktober 2001 het luchtvaartterrein Rotterdam Airport als zakenluchthaven aangewezen (**Productie E-6**).
- 3.2. De Gemeente en NVLS hebben in 2001 in de zogeheten Raamovereenkomst Rotterdam Airport afspraken gemaakt voor het verder ontwikkelen van Rotterdam Airport tot zakenluchthaven. Deze (raam)afspraken hadden betrekking op de uitgifte in erfpacht en huur, de exploitatie en het personeel met betrekking tot Rotterdam Airport (**Productie E-7**).

III.2 Drie erfpachttransacties

- 3.3. Er zijn drie erfpachttransacties gesloten, te weten:
  - i. Vestiging erfpacht Landzijde I Rotterdam Airport (hierna: **Landzijde I**) van 28 december 2001, gesloten tussen Rotterdam Airport en de Gemeente (**Productie E-8**); op 4 februari 2003 heeft Rotterdam Airport het erfpachtrecht overgedragen aan RAV (zie considerans van de hieronder genoemde Productie E-9)
  - ii. Vestiging erfpacht en afstanddoening rechten uit de huurovereenkomst Landzijde II (hierna: **Landzijde II**) van 3 juli 2006, gesloten tussen de Gemeente en RAV (**Productie E-9**);
  - iii. Vestiging erfpacht en afstanddoening van rechten uit de huurovereenkomst Luchtzijde (hierna: **Luchtzijde**) van 16 mei 2006, gesloten tussen de Gemeente en Rotterdam Airport (**Productie E-10**).
- 3.4. De erfpachttransacties Landzijde I en Landzijde II hebben betrekking op grond die bestemd is voor de ontwikkeling van bedrijven en kantoren, inclusief parkeren voor reizigers. De erfpachttransactie Luchtzijde heeft betrekking op grond waarop de start- en landingsbanen en de passagiersterminal zijn gelegen.

- 3.5. Samenvattend pacht Rotterdam Airport, die de luchthaven exploiteert, de grond waarop de start- en landingsbaan en de terminal zijn gevestigd, en pacht RAV het overige vastgoed waarop de parkeerterreinen ten behoeve van Rotterdam Airport en bedrijven en kantoren van derden (via ondererfpacht door RAV) zijn gevestigd.¹

III.3 Geen marktconforme prijs en/of voorwaarden

- 3.6. De Gemeente heeft met de overeengekomen erfpachttransacties geen marktconforme prijs ontvangen voor de grond waarvan zij eigenaar is. BTV licht dat toe. De onderbouwing van het onderstaande heeft BTV in **Productie E-11** uiteengezet.
- 3.7. Allereerst transactie *Landzijde I*. De jaarlijkse erfpachtcanon had een factor negen hoger moeten worden vastgesteld indien de economische waarde van de grond zou zijn gehanteerd. De economische waarde van de grond lag destijds namelijk tussen een bedrag van € 22,5 tot € 22,7 miljoen, dit is € 20 miljoen meer dan de overeengekomen afkoopsom van € 2,5 miljoen.
- 3.8. Ten tweede is ook voor transactie *Landzijde II* de gehanteerde grondwaarde aanzienlijk lager geweest dan vergelijkbare prijzen voor bedrijfsterreinen. Bij een marktconforme prijs zou de afkoopsom € 17,7 miljoen hoger zijn geweest dan de overeengekomen afkoopsom van € 6,4 miljoen.
- 3.9. Behalve dat RAV hierdoor destijds voor een bedrag van ruim € 37 miljoen is begunstigd, was ook overeengekomen dat zij de bedrijfsterreinen op Landzijde I en II in ondererfpacht zou uitgeven. Ook dat recht vertegenwoordigt een aanzienlijke economische (positieve) waarde en had in de afkoopsommen moeten worden verdisconteerd, nu de opbrengsten daarvan niet meer door het vastgoedbedrijf van de Gemeente (OBR) konden worden gerealiseerd.
- 3.10. Ten derde transactie *Luchtzijde*. De marktwaarde van deze grond lag destijds minimaal een factor zes hoger, waardoor de jaarlijkse (te indexeren) canon € 1,56 miljoen zou bedragen. Hierdoor zou de eenmalige afkoopsom, voor de periode tot en met 2050, na indexatie, € 40,7 miljoen bedragen in plaats van € 3,4 miljoen.

---

¹ Rotterdam Airport en RAV zijn ondernemingen in de zin van het mededingingsrecht. Beide waren destijds 100%-dochteronderneming van Rotterdam Airport Holding B.V. die op haar beurt destijds onder de uiteindelijke zeggenschap van NVLS viel.

Hierdoor is Rotterdam Airport voor (afgerond) een bedrag van € 37,4 miljoen begunstigd.

- 3.11. Met betrekking tot de drie transacties is ook relevant dat de Gemeente oorspronkelijk aanzienlijk hogere vergoedingen voor de grond is overeengekomen. Zo volgt uit het Onderhandelaarsakkoord tussen de Gemeente en NVLS uit 1998 (**Productie E-12**). Wanneer de daarin gemaakte afspraken zouden zijn gevolgd en de grond niet in erfpacht zou zijn uitgegeven, zou RAV een jaarlijkse vergoeding hebben moeten betalen aan de Gemeente ter hoogte van € 0,4 miljoen in de jaren 2000 t/m 2002, oplopend naar € 6,9 miljoen in 2015 (prijspeil 1998). Ook als nadien weinig aanvullende ontwikkeling zou hebben plaatsgevonden, zou in de daaropvolgende jaren een vergelijkbare vergoeding (aangepast voor inflatie) hebben gegolden. Als gevolg van indexering zou de werkelijke vergoeding in 2015 € 9,6 miljoen (prijspeil 2015) en in 2025 € 12,9 miljoen (prijspeil 2025) hebben bedragen. Deze vergoeding is substantieel hoger dan de erfpachtcanon die in 2001 respectievelijk 2006 is afgekocht en ook veel hoger dan de (tentatieve) berekening uitgaande van grondwaarden en afkoopsommen.
- 3.12. Uitgezonderd de verliesjaren 2001 t/m 2004, 2020 en 2021 bedraagt het gemiddelde exploitatieresultaat van Rotterdam Airport en RAV tezamen € 5,3 miljoen per jaar. Dit is echter exclusief gealloceerde overheadkosten. De gemiddelde gealloceerde overheadkosten bedragen (sinds 2018²) € 9,5 miljoen per jaar voor de luchthavens Eindhoven, Lelystad en Rotterdam The Hague Airport tezamen. Naar rato van het aantal passagiers dat vliegt vanaf Rotterdam The Hague Airport – d.i. 24% van drie luchthavens tezamen – schat BTV de gealloceerde overheadkosten voor Rotterdam Airport op een bedrag van € 2,3 miljoen per jaar. Dit betekent dat het gemiddelde exploitatieresultaat van Rotterdam Airport – inclusief gealloceerde overheadkosten – slechts circa € 3 miljoen per jaar bedraagt. Zonder de hierboven berekende financiële steun van de Gemeente zou Rotterdam Airport structureel een negatief exploitatieresultaat behalen en een verlieslijdende onderneming zijn. Zie voor een helder overzicht, Productie E-11.

---

² BTV beschikt niet over gegevens om de gealloceerde overheadkosten van vóór 2018 te bepalen.

III.4 Uit niets blijkt dat de Gemeente de erfpachtcanons wel marktconform heeft vastgesteld

- 3.13. Uit de gesloten erfpachtovereenkomsten³ noch uit het Onderhandelingsakkoord 1998⁴ noch uit de Raamovereenkomst 2001⁵ volgt of kan worden afgeleid dat de Gemeente bij het sluiten van de erfpachtovereenkomsten de waarde van de canons heeft bepaald volgens het zogeheten *Market Economy Operator*-beginsel (MEO-beginsel). De lakmoesproef om te beoordelen of de transactie onder normale marktomstandigheden plaatsvindt en de Gemeente dus geen voordeel verstrekt die een particuliere marktdeelnemer niet zou hebben verstrekt. De voorwaarden waaronder transacties als marktconform worden gezien, zijn door de Commissie gecodificeerd in paragraaf 4.2 van de Mededeling betreffende het begrip "staatssteun".⁶ Deze mededeling dateert weliswaar uit 2016, maar in de perioden van het sluiten van de erfpachtovereenkomsten golden deze principes ook al.⁷ Ook blijkt uit de Unierechtspraak dat bij langdurige erfpachtovereenkomsten de pachtprizen marktconform moeten worden vastgesteld teneinde (verboden) staatssteun te voorkomen.⁸
- 3.14. Geen enkele openbare bron bevestigt dat de Gemeente de erfpachtcanons op basis van marktconformiteit of het MEO-beginsel heeft vastgesteld en een dergelijke stellingname van de Gemeente is ook niet cijfermatig te verifiëren. Indachtig de analyse die BTV in paragraaf III.3 naar voren heeft gebracht, ligt het op de weg van de Gemeente om met (verifieerbare) feiten te onderbouwen dat de erfpachtcanons wel voldoen aan het MEO-beginsel, bij gebreke waarvan de analyse van BTV als meest aannemelijke moet worden geacht.

---

³ Producties E-8, E-9, en E-10.

⁴ Productie E-12.

⁵ Productie E-7.

⁶ Commissie, Mededeling van de Commissie betreffende het begrip „staatssteun” in de zin van artikel 107, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, PB. 2016, C 262/1.

⁷ Zie bijv. Commissie, Mededeling van de Commissie betreffende staatssteunelementen bij de verkoop van gronden en gebouwen door openbare instanties, PB. 1997, C 209/3.

⁸ HvJ 13 juli 2022, zaak T-150/20 (Tartu Agro / Commisise), ECLI:EU:T:2022:443.

III.5 Conclusie

- 3.15. BTV heeft onderbouwd dat de erfpachtcanons geen marktconforme prijs behelzen en dat Rotterdam Airport structureel verlies zou lijden als zij wel een marktconforme erfpachtprijs aan de Gemeente zou (hebben moeten) voldoen.
- 3.16. In de bedrijfseconomie is het een feit van algemene bekendheid dat een aanhoudend negatief exploitatieresultaat kan leiden tot faillissement. In elk geval biedt het een bedrijf geen of minder ruimte om te investeren en schulden af te lossen of te herfinancieren. Dit geldt uiteraard ook voor een bedrijf als Rotterdam Airport dat de luchthaven Rotterdam The Hague Airport exploiteert.

IV Grondslagen van de vorderingen

IV.1 Inleiding

- 4.1. Uit de feiten volgt dat de Gemeente op niet-marktconforme voorwaarden Rotterdam Airport en RAV heeft begunstigd, waardoor Rotterdam Airport de exploitatie van de luchthaven heeft kunnen voortzetten en dientengevolge BTV in haar belangen is geschaad. Immers, zonder deze steunverlening – oftewel: de erfpachtcanons die een aanzienlijk lagere vergoeding behelsden dan de marktconforme waarde – zou de luchthaven, in de hoedanigheid van destijds, niet-rendabel kunnen worden geëxploiteerd. Kortom, zonder de steunverlening zou de luchthaven noodgedwongen haar luchthavenactiviteiten hebben moeten staken dan wel moeten inkrimpen – in elk geval niet kunnen uitbreiden met vakantievluchten wat wel is gebeurd – en zou BTV derhalve niet of in elk geval minder in haar belangen zijn geschaad. De jaarlijkse passagiersstroom is sindsdien verdrievoudigd (**Productie E-13**), waarbij zij opgemerkt dat de luchthaven in die tijd is uitgegroeid tot een volwaardige vakantieluchthaven terwijl het door de Minister van Verkeer en Waterstaat in 2001 was aangewezen tot zakenluchthaven. In dit verband zij ook gewezen op de door de GGD Rotterdam-Rijnmond vastgestelde ervaren (toegenomen) hinder van omwonenden van Rotterdam The Hague Airport (**Productie E-14**).
- 4.2. Met de niet-marktconforme begunstiging heeft de Gemeente in strijd gehandeld met de Unierechtelijke norm die staatssteunverlening aan ondernemingen verbiedt (artikel 107 lid 1 VWEU), dan wel in strijd met de maatschappelijke betamelijkheid gehandeld. In beide gevallen heeft de Gemeente onrechtmatig gehandeld als bedoeld in artikel 6:162 lid 2 BW.

- 4.3. De op basis van niet-marktconforme voorwaarden gesloten erfpachtovereenkomsten zijn hierdoor (in beginsel) nietig op grond van artikel 3:40 BW. Dit wordt in elk geval aangenomen wanneer de overeenkomsten in strijd met artikel 107 lid 1 VWEU zijn gesloten en niet (ex artikel 108 lid 3 VWEU) aan de Commissie zijn gemeld.⁹

IV.2 Normschending: artikel 107 VWEU dan wel niet-marktconforme begunstiging met staatsmiddelen waardoor BTV is benadeeld

- 4.4. De eerste gedachten bij de normschending gaan uit naar de toepassing van artikel 107 lid 1 VWEU, dat luidt:

“Behoudens de afwijkingen waarin de Verdragen voorzien, zijn steunmaatregelen van de staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd, die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties vervalsen of dreigen te vervalsen, onverenigbaar met de interne markt, voor zover deze steun het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt.”

- 4.5. De criteria die in artikel 107 lid 1 VWEU worden gesteld – en waaraan wordt – voldaan, zijn:
- (i) de steun wordt verleend aan een onderneming die een economische activiteit verricht: Rotterdam Airport en RAV zijn ondernemingen in die zin;
  - (ii) de steun wordt door staatsmiddelen bekostigd: de Gemeente is eigenaar van de grond en heeft een lagere, niet-marktconforme erfpachtcanon c.q. afkoopsom ontvangen, wat wordt opgevat ten koste te zijn gegaan van staatsmiddelen;
  - (iii) deze staatsmiddelen verschaffen een economisch voordeel dat niet via normale commerciële weg zou zijn verkregen (non-marktconformiteit): in Productie E-11 heeft BTV de non-conformiteit van de erfpachtovereenkomsten onderbouwd;

---

⁹ Zie HR 26 april 2013 (Residex / Gemeente Rotterdam), ECLI:NL:HR:2013:BY0539 en HR 9 oktober 2020, (Gemeente Harlingen / Spaansen Holding B.V.), ECLI:NL:HR:2020:1587.

- (iv) de maatregel is selectief: de steunverlening is alleen aan Rotterdam Airport en RAV ten goede gekomen en is niet toegekend door middel van een algemene (non-discriminatoire) maatregel;
  - (v) de maatregel vervalst de mededinging (in potentie) en (dreigt te) leiden tot een ongunstige beïnvloeding van het handelsverkeer in de EU: de activiteiten van Rotterdam Airport zijn naar hun aard grensoverschrijdend waardoor de bevoordeling van Rotterdam Airport (ook via de bevoordeling van RAV) ten opzichte van haar concurrenten in potentie het handelsverkeer ongunstig beïnvloed.
- 4.6. De erfpachtovereenkomsten zijn langer dan tien jaar geleden gesloten en de eenmalige afkoopsommen zijn langer dan tien jaar geleden voldaan. Op grond van artikel 17 van de EU-procedureverordening inzake staatssteun¹⁰ heeft de Commissie in dat geval niet de bevoegdheid om de onrechtmatige steun terug te vorderen; die bevoegdheid is verjaard. Een ander (logisch) gevolg hiervan is dat de *stand still*-bepaling van artikel 108 lid 3 VWEU (die inhoudt dat aan de steun pas uitvoering mag worden gegeven nadat de Commissie daaraan haar goedkeuring heeft gegeven) niet van toepassing is.¹¹
- 4.7. De verjaringstermijn van tien jaar uit de EU-procedureverordening inzake staatssteun ziet zuiver op het kunnen opleggen door de Commissie van terugvorderingsmaatregelen als vorm van herstel van de onrechtmatige situatie. Deze beperking in de tijd laat onverlet dat een Nederlandse rechter zich kan – en op verzoek van een belanghebbende: moet – uitspreken over de civielrechtelijke onrechtmatigheid als de rechtsgevolgen daarvan naar Nederlands recht (nog) niet zijn verjaard.¹²

---

¹⁰ Verordening (EU) 2015/1589, PB 2015, L 248/9.

¹¹ Zie HvJ 20 november 2025, zaak C-401/24 (Stockholms Hamm), ECLI:EU:C:2025:902, rov. 51, die luidt: "In herinnering moet worden gebracht dat de kwalificatie van een steunmaatregel als bestaande of nieuwe steun niet dezelfde procedurele gevolgen heeft. Bestaande steunmaatregelen kunnen overeenkomstig artikel 108, lid 1, VWEU immers regelmatig tot uitvoering worden gebracht zolang de Commissie deze niet onverenigbaar met de interne markt heeft verklaard (arresten van 15 maart 1994, Banco Exterior de España, C-387/92, EU:C:1994:100, punten 19 en 20, en 18 juli 2013, P, C-6/12, EU:C:2013:525, punt 36 en aldaar aangehaalde rechtspraak). Daarentegen moet de Commissie ingevolge artikel 108, lid 3, VWEU tijdig in kennis worden gesteld van voornemens tot invoering van nieuwe steunmaatregelen of tot wijziging van bestaande steunmaatregelen, die niet tot uitvoering kunnen worden gebracht alvorens de onderzoeksprocedure tot een eindbeslissing heeft geleid (arrest van 20 mei 2021, Azienda Sanitaria Provinciale di Catania, C-128/19, EU:C:2021:401, punt 30 en aldaar aangehaalde rechtspraak)."

¹² Zie bijv. ook uitdrukkelijk: HvJ 7 december 2023, zaak C-700/22 (České dráhy) ECLI:EU:C:2023:960.

- 4.8. Van verjaring naar Nederlands recht is nog geen sprake. BTV kreeg pas in 2024 een vermoeden over de onrechtmatige staatssteun en deze onrechtmatigheid moet bovendien als een voortdurende inbreuk (of voortdurende onrechtmatige toestand) worden aangemerkt. Immers, de erfpachten Landzijde I en Landzijde II eindigen op 27 december 2100 en de erfpacht Luchtzijde eindigt op 27 december 2050. Gedurende deze overeenkomsten dient jaarlijks een erfpachtcanon te worden voldaan, waarbij echter is overeengekomen dat deze door middel van een eenmalige afkoopsom zal worden voldaan. Dit laatste laat onverlet dat tussen de Gemeente en Rotterdam Airport en RAV de overeenkomsten blijven gelden en dat de rechtsgevolgen daarvan gedurende de looptijd blijven bestaan. In dit geval zijn die rechtsgevolgen: jaarlijks lagere – in de zin van niet-marktconforme – financiële lasten uit de erfpachtovereenkomsten die de exploitatie van de luchthaven minder negatief beïnvloeden, dan wanneer er een marktconforme erfpachtcanon zou zijn of worden voldaan.
- 4.9. Maar ook zonder het oordeel dat er sprake is van een voortdurende onrechtmatige toestand geldt dat de absolute verjaringstermijn van twintig jaar voor Landzijde II en Luchtzijde in elk geval nog niet is verstreken.
- 4.10. Het bovenstaande betekent dat de rechtbank over het onrechtmatig handelen een oordeel kan vellen en maatregelen kan opleggen die leiden tot herstel van de situatie voor het onrechtmatig handelen.
- 4.11. In dit verband merkt BTV nog op dat ook als artikel 107 VWEU niet van toepassing wordt geacht, de niet-marktconforme begunstiging door de Gemeente kan worden beoordeeld op basis van de hierboven uiteengezette criteria, en dat een positief oordeel daarover als een schending van de maatschappelijke betamelijkheid als bedoeld in artikel 6:162 lid 2 BW kan, naar het oordeel van BTV: moet – worden aangemerkt.

V Toepasselijkheid WAMCA en ontvankelijkheid eiseres

V.1 Inleiding

- 5.1. BTV stelt deze collectieve actie in op basis van artikel 3:305a BW, zoals gewijzigd bij de inwerkingtreding van de Wet afwikkeling massaschade in collectieve actie (hierna: WAMCA) op 1 januari 2020.

- 5.2. De dagvaarding in een collectieve actie dient volgens artikel 1018c lid 1 sub a tot en met f Rv aan een aantal eisen te voldoen. In hoofdstuk III van deze dagvaarding is ingegaan op de voor de collectieve vorderingen relevante gebeurtenissen (artikel 1018c lid 1 sub a Rv). Op de overige vereisten wordt hierna ingegaan.
- 5.3. BTV zal in dit hoofdstuk achtereenvolgens ingaan op de toepasselijkheid van de WAMCA op de onderhavige vorderingen (par. V.2), de personen tot bescherming van wier belangen de collectieve vordering strekt (par. V.3), de ontvankelijkheid van BTV (par. V.4), de efficiëntie en effectiviteit van deze collectieve procedure (par. V.5), het verzoek om aanwijzing tot Exclusieve Belangenbehartiger (par. V.6), en de aantekening in het Centraal register voor collectieve vorderingen (par. V.7).

V.2 Toepasselijkheid WAMCA

- 5.4. De WAMCA is per 1 januari 2020 in werking getreden. Ondanks dat de beslissing tot steunverlening vóór 2020 heeft plaatsgevonden, duren de gevolgen daarvan onverminderd voort en is hierdoor in deze zaak de WAMCA van toepassing.

V.3 Nauw Omschreven Groep

- 5.5. De groep van personen die in deze collectieve actie door BTV worden vertegenwoordigd (hierna: de **Nauw Omschreven Groep**) betreft in elk geval alle personen die al dan niet via een gezinslidmaatschap lid zijn van de vereniging/BTV en vrijwel allemaal omwonenden zijn van de luchthaven Rotterdam The Hague Airport en overlast ervaren van haar vliegverkeer. Meer dan 1.500 gezinnen/huishoudens zijn (betalend) lid van BTV; hierdoor ligt het aantal individuele personen waarvoor BTV de belangen behartigt aanzienlijk hoger. Afgaande op de feitenkaart van de GGD Rotterdam-Rijnmond wordt het gebied rondom de luchthaven gedefinieerd als: Overschie, Hillegersberg-Schiebroek, Lansingerland, Schiedam en Vlaardingen. In deze vijf gebieden wonen ruim 284.000 mensen (d.i. een vijfde deel (21%) van het totaal aantal inwoners in de regio Rotterdam-Rijnmond), die als "omwonenden" worden genoemd (Productie E-14).

V.4 **Ontvankelijkheid Eisers**

V.4.1 Gelijksoortige belangen, statuten en waarborg belangenbehartiging

- 5.6. De bevoegdheid van belangenorganisaties om rechtsvorderingen in te stellen op grond van artikel 3:305a BW is beperkt tot de bescherming van gelijksoortige belangen. Uit vaste rechtspraak van de Hoge Raad volgt dat aan het vereiste van gelijksoortigheid is voldaan "indien de belangen ter bescherming waarvan de rechtsvordering strekt, zich lenen voor bundeling, zodat een efficiënte en effectieve rechtsbescherming ten behoeve van de belanghebbenden kan worden bevorderd." De vorderingen lenen zich voor bundeling als daarover in één procedure geoordeeld kan worden, "zonder dat daarbij de bijzondere omstandigheden aan de zijde van de individuele belanghebbenden betrokken behoeven te worden".¹³
- 5.7. De ideële belangen waarvoor BTV opkomt zijn hier gelijksoortig. De behartiging van de belangen in deze procedure valt verder binnen de statutaire doelomschrijving van BTV.
- 5.8. BTV heeft volgens artikel 2 lid 1 van haar statuten (hierna: de **Statuten**) (**Productie E-15**) onder meer ten doel:
- a. het actie voeren voor de vermindering van de negatieve effecten van de luchtvaart op de leefomgeving, zoals geluidsoverlast en aantasting van de luchtkwaliteit en het milieu;
  - b. het streven naar behoud, bescherming en verbetering van de kwaliteit van het milieu en het voorkomen van achteruitgang daarvan als gevolg van de luchtvaart;
- [...]
- waarbij
- (i) de focus primair ligt op de luchtvaart in Nederland, en in het bijzonder de luchtvaart van en naar luchthaven Rotterdam The Hague Airport, en
  - (ii) onder 'luchtvaart' tevens alle aan luchtvaart gerelateerde activiteiten worden begrepen, waaronder grondgebonden activiteiten, faciliteiten en onroerend goed exploitatie door of ten behoeve van de luchthaven, [...]"

---

¹³ Zie HR 26 februari 2010, ECLI:NL:HR:2010:BK5756 (Stichting Baas in Eigen Huis/Plazacasa), rov. 4.2.

- 5.9. BTV tracht, aldus artikel 2 lid 2 Statuten, haar doel onder meer te bereiken door, verkort en samengevat:

“het informeren van en houden van bijeenkomsten voor leden en derden; het gebruikmaken van alle wettelijke middelen die haar doelstelling kunnen bevorderen, zoals het indienen van bedenkingen, zienswijzen, bezwaar- en beroepschriften en het voeren van bestuurs-, civiel- en strafrechtelijke procedures; [...]”

- 5.10. BTV heeft indachtig haar ANBI-status geen winstoogmerk en werkt op basis van contributies van de leden, de bijdragen van begunstigers, verkrijgingen ingevolge erfstelling, legaten en schenkingen en andere baten (artikel 6 Statuten).
- 5.11. BTV houdt zich sinds haar oprichting in 1984 feitelijk bezig met de behartiging van het voornoemde statutaire belang. Ter toelichting merkt BTV daarover het navolgende op.
- 5.12. Vanaf de oprichting heeft BTV voldaan aan haar statutaire verplichtingen en jaarlijks verantwoording afgelegd aan haar leden over haar werkzaamheden en de financiële gang van zaken. BTV heeft voorts contact met haar achterban via onder meer periodieke nieuwsbrieven en werkgroep overleg met actieve leden. BTV richt zich op actieve politieke beïnvloeding via inspreken, zienswijzen, consultaties, contact met verantwoordelijke wethouders en gedeputeerden. BTV treedt op in bestuursrechtelijke aangelegenheden en procedures met betrekking tot het vliegveld en relevante regelgeving, zoals inzake vergunningsaanvragen, Woo-verzoeken, de selectie- en benoemingsprocedure van bewonersvertegenwoordigers in de Commissie Regionaal Overleg, het ontbreken van een natuurvergunning en het ontbreken van een luchthavenbesluit. BTV heeft klachten ingediend bij de Reclame Code Commissie over misleidende reclame omtrent een nieuwbouwwijk naast het vliegveld en in berichtgeving van Rotterdam Airport in het kader van de aanvraag van een luchthavenbesluit.

V.4.2 BTV is voldoende representatief (art. 3:305a lid 2 aanhef BW)

- 5.13. Artikel 3:305a lid 1 BW bepaalt tot slot dat de belangen van degenen waarvoor BTV opkomt voldoende dienen te zijn gewaarborgd. Artikel 3:305a lid 2 BW preciseert en versterkt deze eisen nader. De belangen zijn volgens deze bepaling voldoende gewaarborgd wanneer de vereniging als belangenorganisatie voldoende

representatief is, gelet op de achterban en de omvang van de vorderingen en de vereniging voldoet aan de eisen uit sub a t/m e.

- 5.14. Artikel 3:305a lid 6 BW bepaalt dat de rechter een rechtspersoon als bedoeld in lid 1, ontvankelijk verklaart, zonder dat aan de vereisten van lid 2, subonderdelen a tot en met e, en lid 5 hoeft te zijn voldaan, wanneer de rechtsvordering wordt ingesteld met een ideëel doel en een zeer beperkt financieel belang of wanneer de aard van de vordering van de rechtspersoon als bedoeld in lid 1 of van de personen tot bescherming van wier belangen de rechtsvordering strekt, daartoe aanleiding geeft. Bij toepassing van dit lid kan de rechtsvordering niet strekken tot schadevergoeding in geld.
- 5.15. BTV is een dergelijke rechtspersoon aangezien haar vordering een ideëel doel betreft en niet strekt tot schadevergoeding in geld. BTV hoeft dus niet te voldoen aan de vereisten zoals opgenomen in artikel 3:305a lid 2 sub a t/m e BW.
- 5.16. BTV voldoet ook aan de ontvankelijkheidsvereisten genoemd in artikel 3:305a lid 3 sub a t/m c BW. De bestuurders hebben geen winstoogmerk (sub a). BTV komt in deze procedure op voor personen die overlast ervaren van het vliegverkeer van de luchthaven Rotterdam The Hague Airport. Het merendeel van de personen tot bescherming van wier belangen de rechtsvorderingen strekken, zal dan ook hun gewone verblijfplaats in Nederland hebben. De rechtsvordering ziet daarmee op gebeurtenissen die in Nederland hebben plaatsgevonden. Hieruit volgt dan ook dat de collectieve vorderingen in de onderhavige procedure een voldoende nauwe band met de Nederlandse rechtssfeer hebben (sub b).
- 5.17. BTV heeft de Gemeente bij brief van 1 april 2026 aansprakelijk gesteld. BTV heeft de Gemeente daarbij ook uitgenodigd, althans uitdrukkelijk aangegeven beschikbaar te zijn voor overleg over de kwestie. De Gemeente heeft bij brief van 15 april 2026 de aansprakelijkstelling van BTV van de hand gewezen en aangegeven geen behoefte te hebben aan een overleg met BTV. Dit betekent dat aan het overlegvereiste is voldaan (sub c). Daarom is BTV overgegaan tot het dagvaarden van de Gemeente.

V.4.3 Conclusie ten aanzien van de (wettelijke) ontvankelijkheidsvereisten

- 5.18. Uit het voorgaande blijkt dat BTV ruimschoots voldoet aan de wettelijke ontvankelijkheidsvereisten die in artikel 3:305a BW worden gesteld. Zij verzoekt uw rechtbank dan ook haar ontvankelijk te verklaren in haar collectieve vorderingen.

V.5 Efficiëntie en effectiviteit van deze collectieve procedure

- 5.19. Ingevolge artikel 1018c lid 5 Rv gaat de rechtbank pas over tot de inhoudelijke behandeling van een collectieve vordering, wanneer eiser voldoende aannemelijk heeft gemaakt dat het voeren van deze collectieve vordering efficiënter en effectiever is dan het instellen van een individuele vordering, doordat:
- a. de te beantwoorden feitelijke en rechtsvragen in voldoende mate gemeenschappelijk zijn,
  - b. het aantal personen tot bescherming van wier belangen de vordering strekt voldoende is, en
  - c. indien de vordering strekt tot schadevergoeding, zij alleen dan wel gezamenlijk een voldoende groot financieel belang hebben.
- 5.20. De collectieve vordering van BTV jegens de Gemeente is op bovengenoemde punten – waarbij punt c) niet relevant is aangezien de vordering niet strekt tot schadevergoeding – evident efficiënter en effectiever dan het instellen van individuele procedures. De aard van een ideële actie maakt dat deze bij uitstek collectief moet worden gevoerd en niet individueel. Dat de te beantwoorden feitelijke en rechtsvragen in voldoende mate gemeenschappelijk zijn en zich zodoende voor bundeling lenen, heeft BTV al toegelicht in par. V.4.1 van deze dagvaarding.

V.6 Verzoek om aanwijzing van Exclusieve Belangenbehartiger

- 5.21. Indien en voor zover nodig, gelet op de aard van de collectieve vordering¹⁴, meent BTV dat zij de meest geschikte partij is om te worden aangewezen als Exclusieve Belangenbehartiger.
- 5.22. Overeenkomstig artikel 1018e lid 1 Rv dienen bij de aanwijzing van de exclusieve belangenbehartiger alle omstandigheden van het geval in aanmerking te worden genomen, waaronder in ieder geval:¹⁵
- a. de omvang van de groep personen voor wie de eiser opkomt;
  - b. de grootte van het door deze groep vertegenwoordigde financiële belang;

---

¹⁴ Rechtbank Den Haag 15 november 2023 (RBV / Staat), ECLI:NL:RBDHA:2023:17145, rov. 5.27.

¹⁵ Artikel 1018e lid 1 sub a t/m b Rv.

- c. andere werkzaamheden die de eiser verricht voor de personen voor wie hij opkomt in of buiten rechte;
- d. eerdere door de eiser verrichte werkzaamheden of ingestelde collectieve vorderingen.

5.23. BTV meent dat zij op basis van voornoemde gezichtspunten geschikt is om als exclusieve belangenbehartiger te worden aangewezen.

5.24. Een relevante omstandigheid betreft andere werkzaamheden die de eiser verricht voor de personen voor wie zij opkomt in of buiten rechte. Volgens de wetgever kunnen die andere werkzaamheden bijvoorbeeld zien op het optreden als spreekbuis voor benadeelden of andere activiteiten op basis waarvan juist deze belangenbehartiger in beeld komt om voor de hele groep personen op te treden.¹⁶ In dit verband wijst BTV onder meer op de navolgende activiteiten (voor een actueel en volledige overzicht wordt verwezen naar de website van BTV):

- BTV heeft als enige bewonersorganisatie (op uitnodiging) deelgenomen aan het participatietraject voorafgaande aan de aanvraag van een luchthavenbesluit door Rotterdam Airport.
- BTV is de opdrachtgever van het onderzoeksrapport Ruim baan voor Rotterdam, waarin een maatschappelijke kosten en batenanalyse van alternatieven voor het terrein van Rotterdam Airport wordt gegeven.
- BTV heeft in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen in Rotterdam een politiek debat georganiseerd over de Toekomst van 'Zestienhoven' waar vrijwel alle politieke partijen vertegenwoordigd waren.

5.25. Weging van de bovenstaande factoren, leidt tot de slotsom dat BTV de meest geschikte partij is om door uw rechtbank als exclusieve belangenbehartiger te worden aangewezen.

V.7 Aantekening in het Centraal register voor collectieve vorderingen

5.26. BTV zal niet alleen de dagvaarding ter griffie indienen, maar daarvan gelijktijdig aantekening laten maken in het centraal register voor collectieve acties.

---

¹⁶ Kamerstuk II, 2016-2017, 34 608, nr. 3, p. 43.

VI Verweren van de Gemeente

- 6.1. Bij brief van 15 april 2026 heeft de Gemeente gereageerd op de aansprakelijkstelling van BTV (Productie E-5).
- 6.2. De Gemeente stelt zich op het standpunt dat de erfpacht in overeenstemming met de normale marktvoorwaarde tot stand is gekomen. Ook stelt de Gemeente dat BTV geenszins heeft onderbouwd dat zij door de steunverlening in haar belangen zou zijn geschaad. Volgens de Gemeente is onduidelijk welke schade BTV stelt te hebben geleden en dat zij niet heeft onderbouwd dat Rotterdam Airport de exploitatie van de luchthaven vanwege de steunverlening heeft kunnen voortzetten. Gelet hierop wijst de Gemeente de aansprakelijkstelling van de hand.

VI.1 Reactie BTV

- 6.3. Wat betreft de 'marktconformiteit' van de erfpactovereenkomsten, merkt BTV op dat zij in de dagvaarding (en Productie E-11) genoegzaam heeft onderbouwd dat de overeengekomen erfpachtcanons en eenmalige afkoopsommen voor de erfpacht geen marktconforme bedragen behelzen. De marktwaarde van de erfpachten lag aanzienlijk hoger dan de voldane bedragen aan de Gemeente.
- 6.4. Wat betreft het schaden in haar belangen en wat die schade behelst, heeft BTV in haar brief van 1 april 2026 (de aansprakelijkstelling) het standpunt ingenomen dat zij ernstig is belemmerd in het verwezenlijken van haar statutaire doelstelling nu Rotterdam Airport door de steunverlening de exploitatie van de luchthaven heeft kunnen voortzetten. Ter nadere toelichting merkt BTV nog het navolgende hierover op.
- 6.5. Als gezegd stelt BTV zich ten doel het behoud en de verbetering van het leef- en woonklimaat alsmede de veiligheid voor de bewoners rondom de luchthaven Rotterdam The Hague Airport en het tegengaan van alle effecten, die als gevolg van deze luchthaven zowel direct als indirect het welzijn van deze bewoners en het milieu kunnen aantasten.
- 6.6. BTV heeft in hoofdstuk III van de dagvaarding aangegeven en onderbouwd dat zonder de steunverlening de luchthaven niet-rendabel zou kunnen worden geëxploiteerd. Zonder de steunverlening zou de luchthaven noodgedwongen haar luchthavenactiviteiten hebben moeten staken dan wel moeten inkrimpen – in elk

geval niet kunnen uitbreiden met vakantievluchten, wat wel is gebeurd – waardoor het leef- en woonklimaat rondom de luchthaven zou zijn verbeterd (zie ook Productie E-14). Nu de steun echter wel is verleend, hierdoor de vluchten konden worden uitgebreid – en daadwerkelijk zijn uitgebreid (Productie E-13) – is BTV in haar belang, zoals neergelegd in haar statutaire doelstelling, aangetast.

VII Bevoegdheid Rechtbank Rotterdam

7.1. Aangezien de Gemeente haar zetel heeft in Rotterdam, is de rechtbank Rotterdam, locatie Rotterdam op grond van artikel 99 Rv de bevoegde rechter om van de vorderingen kennis te nemen.

VIII Petitum

BTV verzoekt de rechtbank bij vonnis, voor zover mogelijk uitvoerbaar bij voorraad:

- i) Te verklaren voor recht dat de Gemeente onrechtmatig heeft gehandeld door de vestiging van erfpachtrechten op niet-marktconforme voorwaarden overeen te komen, en
- ii) de Gemeente te gebieden
  - primair: de onrechtmatig verleende financiële steun aan Rotterdam Airport en RAV, nader op te maken bij staat, terug te vorderen;
  - subsidiair: met Rotterdam Airport en RAV marktconforme erfpachtovereenkomsten te sluiten voor Landzijde I en/of Landzijde II en Luchtzijde.
- iii) De Gemeente te gebieden maatregelen te nemen die direct of indirect zijn gericht op het inkrimpen van de vliegverkeeractiviteiten van Rotterdam Airport.
- iv) Te bepalen dat de Gemeente indien zij niet binnen drie maanden na betekening van het vonnis, dan wel binnen een door de rechtbank in goede justitie te bepalen termijn, voldoet aan het onder ii) gevorderde, een dwangsom verbeurt van € 2.000,00 per dag, met een maximum van € 2 miljoen, althans een door de rechtbank in goede justitie te bepalen dwangsom.

- v) In alle gevallen de Gemeente te veroordelen om de kosten van dit geding inclusief de nakosten aan BTV te voldoen binnen zeven dagen na dagtekening van het vonnis, onder bepaling dat indien de gedingkosten niet binnen genoemde termijn zijn voldaan, hierover vanaf de achtste dag wettelijke rente verschuldigd is.

Advocaat

Productieoverzicht

Productie	E-1	BTV, Brief van 9 april 2024 aan Gemeente inzake vermoeden verboden staatssteun	p. 1
Productie	E-2	Gemeente, Reactie van 30 mei 2024 op brief van BTV van 9 april 2024	p. 6
Productie	E-3	Europese Commissie, Voorlopige conclusie van 12 februari 2026 inzake staatssteun (SA.114504)	p. 10
Productie	E-4	BTV, Aansprakelijkstelling van 1 april 2026	p. 15
Productie	E-5	Gemeente, Reactie van 15 april 2026 op aansprakelijkstelling	p. 20
Productie	E-6	Minister van Verkeer en Waterstaat, Besluit van 17 oktober 2001 inzake aanwijzing Rotterdam Airport tot zakenluchthaven (<i>tot en met Toelichting par. 1.2</i>)	p. 23
Productie	E-7	Raamovereenkomst Rotterdam Airport 2001	p. 34
Productie	E-8	Akte erfpacht Landzijde I (28 december 2001)	p. 44
Productie	E-9	Akte erfpacht Landzijde II (3 juli 2006)	p. 81
Productie	E-10	Akte erfpacht Luchtzijde (16 mei 2006)	p. 99
Productie	E-11	BTV, Onderbouwing niet-marktconformiteit erfpachtcanons	p. 122
Productie	E-12	Gemeente – NVLS, Onderhandelingsakkoord 1998	p. 144
Productie	E-13	Ontwikkeling aantal passagiers 2001 - 2025 en prognose 2026 - 2035	p. 154
Productie	E-14	GGD Rotterdam-Rijnmond, Feitenkaart ervaren hinder omwonenden Rotterdam The Hague Airport	p. 156
Productie	E-15	BTV, Statuten	p. 166